

ZA HRANOU TICHA

Tomáš
Shejbal

ZA HRANOU TICHA

Tomáš Shejbal

*„Zkousím to různými cestami,
hodně otevírám knihy
a lezu chodbami.*

*Někdy se nadechnu a řvu
a někdy jen tak ležím
mezi hvězdami.*

Už musím jít... “

*Odvážný mladý muž,
Vypsaná fiXa*

ŠEPOTY Z MLÁDÍ

Zíral na opuštěné místo, které po Kláře zbylo. Neviděl ji dvacet let. Matematika to nebyla dvakrát složitá. Když s ní tenkrát chodil, bylo mu dvacet. Právě na jeho narozeniny ho Klára přesvědčila, aby svému čtyřicetiletému já napsal vzkaz. Úplně na něj zapomněl. Jejich pár měsíců trvající vztah zakryla mlha. Zbyly záblesky několika slušných postelových scén (které se zpravidla neodehrávaly v posteli) a jednoho odpoledne v pražské čajovně, které mu kdoví proč utkvělo v hlavě.

„Dvacet let,“ povzdychl si a nepřítomně upil z püllitru. Zamlženými očima se podíval na papír. Dvě popsané stránky otevřely minulost, vzpomínky na staré sny a nenaplněné touhy.

„Já nezapomněla,“ uviděl znova před sebou Klářin úsměv, když mu předávala do ruličky smotaný papír.

Nemohl v kavárně vydržet. Snad by se v ní zadusil. Vyklopil do sebe zbytek piva a přímo u baru si koupil celou lahev zelené. Vůbec neřešil, že by ho vyšla mnohem levněji ve večerce cestou do parku. Ostatně mohl si to dovolit, uvědomil si s trpkým pousmáním.

Sedl si na lavičku a mohutně se napil. Vyštrachal poslední vzpomínky z dob Přátel zeleného údolí, jak si s partou říkali. Zelená tenkrát nechyběla na žádné akci.

„Zradil jsem všechny své ideály,“ zašeptal a dál zíral na popsaný papír. Položil si hlavu do dlaní. Chtělo se mu ze sebe zvracet. „Zatímco ona si šla odhodlaně za svým,“ mluvil tiše k mravencům, kteří pobíhali kolem jeho nablýskaných bot z velbloudí kůže. Vzpomněl si na její boty. Jestli se tak vůbec daly nazvat. Pár šňůrek omotaných kolem chodidla. Ale boty odsunula vzpomínka na její výraz, když vykládal o svém současném životě. Co to přesně bylo? Zklamání? Zděšení? Soucit?

Přemýšlel, proč se s ním chtěla vůbec sejít. Co po něm chtěla? Bylo přece jasné, že si tenkrát naivně vysnili budoucnost, která je s dvacetiletým odstupem směšná. „Směšná? Nebo před svými sny strkám hlavu do

písku?“ zeptal se lahve zelený. Mlčela. Nevadilo mu to, uvnitř sebe odpověď znal. Ale bránil se jí. Sakra se jí bránil. Kdyby ji nechal vyjít na světlo, musel by přehodnotit veškerý svůj život. Nezůstal by kámen na kameni.

„Zelinářství, který bude vycházet z permakultury s vývojem samoobslužný prodejny. Taková blbost,“ zasmál se neúměrně hlasitě, ale v břichu ucítil bodnutí. Dlouze vydechnul.

Procestovala kus světa, pracovala jako dobrovolnice v desítkách permakulturních zahrad pěti světadílů, zatímco on stoupal v kariérním žebříčku nadnárodní firmy. Nejprve jako řadový vývojář, pak vedoucí týmu, nakonec ani neprogramoval. Namísto upadání do hodinových flow během řešení algoritmizačních úloh řešil alokace lidí na projektech, nekonečně schůzoval a odklikával žádosti o dovolené. Nejprve vývojářům, které nechával za sebou, později vedoucím, pak vedoucím vedoucích. Pořád to samé, jen o pár příček výš.

Zatímco stoupal, ona realizovala jejich sen. Bez něho. Zatímco jím prorůstala moc nad zvyšujícím se počtem podřízených a pocit vlastní důležitosti, ona sledovala, jak kořínky meziplodin prorůstají zeminou a kypří tak půdu. Zatímco se mu svíraly útroby ze ztráty postavení ve stále dravějším kolektivu, ona zažívala víc a víc radosti z přetavování nabytých znalostí do života. Zatímco ona s rozšířenýma očima pozorovala klubající se lístky ze semínek, on zapíjel další uplynulý den glenlivetem.

„Glenlivetem,“ pronesl zase směrem k mravencům, kteří si stále hleděli svého. „Tam prý byla taky,“ zašeptal. Vzpomněl si, jak si chtěl s Klárou připít, ale ona odmítla. Prý už nepije.

Jen co si u obsluhy objednal jednu skleničku proslulé skotské whisky, vypískla nadšeně: „Byl jsi tam někdy?“

„Kde jako?“

„V Glenlivetu. V tý destilérce.“

Zavrtěl hlavou a zkoušel si vzpomenout, kde ta palírna vůbec je. Samozřejmě věděl, že někde ve Skotsku. Jenže Skotsko není Lichtenštejnsko. Je to pořádně velká a sakra členitá část země. Aspoň tak si

ho představoval, protože jak si teď zachmuřeně uvědomoval, nikdy nebyl nad Birminghamem.

„Když jsem cestovala po Skotsku, kamarád mě tam vzal. Byli jsme zrovna kousek za Invernessem...“

„To je kde prosím tě?“

„To je to město na severu jezera Ness.“

Povytláhl obočí a pokrčil rameny.

„Loch Ness, víš, ne? Loch je ve skotštině jezero,“ dodala vzápětí.

Přikývnul.

„Zkrátka mezi Invernessem a Aberdeenem, *middle of nowhere*, je ta destilérka,“ máchl rukou směrem k jeho sklence se zlatavou tekutinou. „A právě tam jsme se zastavili. Na konci prohlídky byla ochutnávka letitých whisek. Všichni se tam rozplývali nad dvanáctiletou. Mně jedna přišla hnusnější než druhá.“

„Pamatuješ, že do Skotska jsme chtěli jet spolu? Na Ben Nevis? Na Isle of Skye?“

„Pamatuju.“

„Byla jsi tam?“

„Byla.“

„Kláro, máš teď někoho?“ vyšlo mu nekontrolovatelně z úst. Vteřinu poté by otázku vůbec nevyslovoval. Pozdě.

Její zasněný výraz přešel do ostražitosti: „Proč se ptáš?“ upřela na něj ty svoje duhovky, které mu vždycky připomínaly rozpůlený muškátový oříšek – nepravidelně zkroucené hádky na hnědávém podkladu. Zneklidňovaly ho tehdy stejně jako teď. Ucítíl, jak mu zatepalo mezi nohama. Zaplavilo ho teplo. Vzpomněl si, jak se do těch široce otevřených očí díval, zatímco Klára byla pod ním, nohy jí držel hned pod kolenními jamkami a tisknul jí je k břichu. Přecházel pohledem od klína k očím a zase zpět. Nořil se do ní i do jejího pohledu.

„Kubo?“

„Promiň,“ vrátil se z hlubin minulosti. Jak snadno se do nich dalo zapadnout. Dívala se na něj s jistým znepokojením. „Promiň,“ omluvil se znova. „Ptal jsem se jen tak. S Šárkou už spolu nejsme...“

„Hele, Kubo, to, že jsem tě vytáhla sem, neznamená...“

„Já vím...“

„... každý jsme úplně jinde.“

„To jsme,“ přítakal s bodnutím v žaludku.

„Proč?“ zeptala se po krátkém tichu.

„Co proč?“ nechápal.

„Proč spolu s Šárkou nejste?“

„To je jedno,“ vydechl.

Jenže jedno to nebylo. To si dobře uvědomoval, když seděl na lavičce, se skoro vypitou lahví zelené. „To sakra vůbec není jedno!“ zafuněl. Myslel na Renatu, mladou asistentku, která sotva rok pracovala na marketingu. Myslel na její nohy, na ten koketní pohled, který na něj upínala přes dlouhý řasy, na její zadek v legínách ten den na teambuildingu. Legíny byly dost průhledný, i slepej by musel vidět ty zařezávající se tanga. Oblečená a přitom nahá. Víc než nahá. Kdyby na sobě nic neměla, cudně by koukal jinam. Ale takhle...

„Děvka!“ mrsknul s prázdnou lahví zelený do koše. Důchodkyně, která šla kolem se svým psíkem, vyděšeně zrychlila. „Taky utíkej, ty čubko! Kdyby ti bylo pětadvacet, byla bys to samý!“ zařval za ní. Čivava se rozštěkala. „A umlč si toho čokla, nebo se o to postarám!“

Na moment zavřel oči. To, jak hodil lahev do koše, mu něco připomnělo. Něco dávného. Dřív by sklo do směsného nikdy nehodil.

Vybavil si svou maturitní práci, která vznikla spoluprací mezi elektro průmyslovkou a zemědělkou. Jakub, student elektra, v té době pracoval na projektu výdejny zeleninových bio bedýnek v centru města. Tam se seznámil s Klárou, studentkou zemědělký. Chodila na praxi k jednomu bio zemědělci na malou farmu za městem. Jakubovi ekologie nic neříkala, ale Klára sršela nadšením, které na něm ulpívalo. Ona zase zírala, když jí ukazoval svoji rozpracovanou desku plošného spoje, kde měl

k mikrokontroléru připojeného Siemensu C55. Mobil používal namísto drahých GSM modulů, v té době stály ranec. Cé padesátpětka to měla na trhu prakticky za sebou, čas od času se sama od sebe vypnula, ale to Jakubovi nevadilo. Vykuchal tlačítko na zapínání, a když se přerušilo spojení mezi mikrokontrolérem a mobilem, přivedl na optočlen napětí, které simulovalo stisk tlačítka.

Mikrokontrolér naprogramoval tak, aby do něj Klára mohla přes SMSky přidávat telefonní čísla oprávněná k otevírání dveří. Pouhé prozvonění z takového čísla pak stačilo na to, aby zařízení otevřelo dveře miniprodejný. Jakubův výtvar nefungoval stoprocentně, ale na první funkční vzorek to všem – Jakubovi, Kláře a farmáři – přišlo dobré, a to i přesto, že někdo (nejčastěji Klára) jednou za čas musel přijet a dveře hezky postaru otevřít. Odběratelům to nevadilo, měli radost, že mají přístup k bio zelenině a většina z nich sdílela nadšení s celým projekčním týmem.

Tou dobou taky s Klárou uklízeli hlouběji v lesích. Jen u cest nechávali schválně nepořádek a někdy sem přenášeli odpadky z nitra lesa. Hlavně aby lidi nebyli spokojení, že u cest je jakž takž čisto. Bylo třeba je neustále stimulovat, motivovat uklízet a hlavně se zamýšlet nad množstvím odpadu.

Jak tak seděl na lavičce a pozoroval světelné skvrny, které se nahodile objevovaly za zavřenými víčky, začala mu paměť přehrávat část písničky *I'm eighteen* od *Anthrax*, jeho náctileté já ji milovalo.

I've got a baby's brain and an old man's heart

Took eighteen years to get this far

Don't always know what I'm talking about

Feels like I'm living in the middle of doubt

„Přijde mi, že se ani po dvaceti letech moc nezměnilo,“ pomyslel si. Stáhlo se mu znovu břicho. „Ta zelená je strašně slabá,“ uvědomil si znepokojeně. Jindy když pije whisky, uniká nelibým pocitům v břicho už po půlce lahve. „Nejvyšší čas zajít koupit něco ostřejšího,“ zašklebil se sklesle, že bude muset opustit své příjemné místo.

„Tak tady jste. Půjďte s námi,“ ozval se nad ním přísný hlas. Jakub otevřel oči a spatřil dvojici policistů.

„Tak půjdeme, pane,“ přistoupili k němu každý z jedné strany a uchopili ho v podpaží.

„Co si to dovoluujete! Víte, kdo já jsem?!“

„Někdo pěkně nalitej,“ utrousil mladší z dvojice. Starší kolega ho napomenul pohledem.

„Cože?“ zakuckal se Jakub.

„Kolega chtěl říct, že nám povyprávíte později. Teď se pojedete vyspat.“

„Já budu spát doma!“ zahřměl Jakub.

„Dneska ne,“ odvětil starší muž klidně. Pak vykročili a Jakubovi nezbylo než jít s nimi. Když ho dotáhli do auta, zapadl do sedačky jako beránek. Veškerý odpor ho opustil.

Zase mu bylo deset. Dětskýma očima se díval na tátu, který se sotva držel na nohou. Odváděli ho policajti. Cítil objetí mámy, tiskla ho k sobě, hladila po hlavě a tresoucím se hlasem ho ujišťovala, že všechno bude v pořádku, že se z toho táta vyspí a bude zase dobře. Ačkoliv byl Jakub malý, věděl, že to není pravda.

Tehdy sám sobě slíbil, že on tak nikdy nedopadne. Že nikdy své ženě neublíží a nikdy nebude pít tak, aby skončil na záchytce. „Zradil jsem Šárku i sebe, a to hned několikrát,“ uvědomil si na zadním sedadle. Pozoroval míhající se ulice. Skoro spal, když zahlédl billboard s reklamou na kdoví co. Z malátnosti ho vytrhl slogan, který se mu vypálil na sítnici.

Chvatně vytáhl peněženku, z kapsy košile luxusní pero, se kterým se údajně dalo psát i ve vesmíru, a na zadní stranu vizitky si rozklepaným písmem zapsal slova z reklamy: „I kdybys stokrát zradil sám sebe, pořád to můžeš zkusit po stoprvé.“

PRASKLINY VE HVĚZDÁCH

Poslední dobou se Petrovi často zdálo o dni, kdy složil zkoušky. Společně s několika dalšími spolužáky, kteří stejně jako on studovali zemské právo, si užili ještě týden nicnedělání. Pak se rozloučili a každý se vydal svou cestou k domovu.

Petr jel na svém jak noc černém vraníkovi. Zamyšleně, trochu otráveně. Čekala ho několikadenní jízda a neměl nikoho, s kým by mohl prohodit pár slov. Občas míjel nějakého toho kupce, ale vést povrchní řeči o počasí, obchodech, bezpečnosti na cestách ho nebavilo. Chtěl se bavit o děvčatech, o rytířských turnajích, závodit, poměřovat si síly ve rvačkách a vůbec tropit všelijakou neplechu. Několik kupeckých povozů proto minul téměř bez povšimnutí, omezil se jen na pozdravy.

Nakonec přestal doufat ve společnost a uzavřel se do sebe. A právě v tu chvíli za sebou uslyšel klapot kopyt. Když se otočil, aby zjistil, kam se to kdo žene, spatřil muže přibližně ve svém věku.

Mladík nechal svého koníka srovnat krok s Petrovým vraníkem.

„Konečně!“ zvolal neznámý. „Konečně někdo, s kým můžu prohodit slovo a není to obtloustlý kupec s těžkým povozem! Při takovém cestování nejenže hrozí smrt unuděním, ale také špinavé ruce z vyprošťování vozu zapadlého v bahně!“

Petr rázem ožil. „Navíc páni kupci trpí přehnanou důležitostí. Myslí si, že je šediny opravňují k rozdávání mouder mladým, jako kdyby krmili zrním slepice!“

Společně se zasmáli. Neznámý mladík zakřičel: „Kde je psáno, že staří musejí být moudřejší než lidé mladší?“

Pronikavým kodrcáním mu odpověděl bažant, vyděšeně prchající do křoví. Oba se zase rozřehtali a zapovídali se. Jak se ukázalo, Ignác – jak se mladík jmenoval – mířil stejně jako Petr až na hranice s Buklandií. Čekal je tedy společný zbytek dne a část dne následujícího.